

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру

Силабус курсу
"Основи планування територій"

Обсяг	Загальна кількість: кредитів 3; годин - 90; залікових модулів - 2; змістовних модулів - 2
Семестр, Рік	VII семестр / 4 рік навчання
Дні, Час, Місце	за розкладом занять
Викладач (і)	Шашеро Антоніна Миколаївна; кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму
Контактний телефон	0482687693
E-mail:	laboratorygis@ukr.net
Робоче місце	кафедра економічної та соціальної географії і туризму
Консультації	очні консультації: середа з 14.00-15.00

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися наступним чином:

e-mail: laboratorygis@ukr.net

телефон: 0482687693

аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ (місце даної дисципліни в програмі навчання; мета курсу; тематика)

Предмет вивчення дисципліни - «Основи планування територій» є ідеї впорядкування та планування територій які визвано очевидними соціально-екологічними та соціально-економічними негараздами недостатньо спланованих територій великих міст й приміських зон, міських агломерацій, промислових районів, курортних зон, та рекреаційних районів. Численні й різнопланові проблеми раціонального використання території та територіального розвитку, які постійно супроводжують господарську діяльність та активний пошук шляхів і механізмів їх вирішення призвели до посилення значення та дієспроможності регіонального просторового планування у не тільки в Україні, а і у всіх країнах світу. Предметом вивчення дисципліни є також розуміння студентами планування територій як інструменту поєднання на конкретних територіях не тільки місцевих, регіональних та загальнодержавних інтересів. а й різноманітних секторальних та галузевих інтересів, обґрунтованого визначення перспектив їх збалансованого розвитку.

Реквізити курсу: дисципліна «Основи планування територій» належить до вибіркового та базується на знаннях з курсів: «Економіка природокористування», «Економічна і соціальна географія світу», «Основи суспільної географії» і т.д.

Мета курсу - викладання навчальної дисципліни «Основи планування територій» – це вивчення теоретико-методологічних основ та набуття практичних навичок дослідження територіальної організації в окремих регіонах України та дослідження світового досвіду з планування територій.

Завдання дисципліни: формування у студентів вмінь та навичок визначитись щодо ролі планування територій в загальній трансформації географічної науки; проаналізувати зарубіжний досвід планувальних розробок; проаналізувати особливості організації вітчизняних планувальних досліджень; розкрити поняття планування територій як напряду суспільно-географічних досліджень; визначитись з головні рівні планування територій; визначитись з методами планування територій; розглянути принципи і механізми

ландшафтного та територіального планування; розкрити поняття «планування територій», як окремого наукового напрямку; розглянути особливості генеральної схеми планування територій України; розкрити особливості, геопланування – планування територій регіонів; розкрити особливості формування каркасів екологічної безпеки регіонів; розкрити особливості формування каркасів антропогенно-техногенних навантажень; розкрити особливості планування територій різних функціональних типів.

Очікувані результати. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати*: історію зародження та розвитку такого напрямлення географічної науки як планування територій, засади розвитку та теоретичні основи планування;

вміти: – оволодіння теоретичними знаннями та практичними навиками з методики планування, а також знайомства з досвідом планувальних досліджень для впорядкування середовища життєдіяльності суспільства, оволодіння студентами практичними навичками використання регіональної системи державного обліку земель і наявних баз даних для обґрунтування екологічно орієнтованого планування територій регіону, яке сприятиме його перспективному розвитку.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (34 год.) та практичних занять (14 год.), організації самостійної роботи студентів (42 год.).

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та практичних заняттях, але у значній мірі покладається на самостійне вивчення предмета студентами денної форми навчання під час семестру. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: словесні (лекція, пояснення); наочні (демонстрація Power Point); практичні (практичні роботи); робота з підручником (під керівництвом викладача, самостійна робота студентів).

Перелік тем (загальні блоки)

Змістовий модуль 1. Методологічні принципи та методичні підходи в планувальних розробках дослідження територій.

Тема 1. Формування та розвиток планування територій. Основні концептуальні

Тема 2. Законодавчі та інституційні основи планування територій.

Тема 3. Теоретично-методичні засади планування територій, фактори які впливають

Змістовий модуль 2. Планування територій України та її регіонів.

Тема 4. Планування територій України.

Тема 5. Геопланування - новий напрям планувальних розробок.

Тема 6. Геопланування регіонів з різною стратегією соціально-економічного розвитку.

3. Рекомендована література

1. Н. Н. Научные принципы географии / Н.Н Баранский – М., 1980.
2. Баранский Н. Н. Становление советской экономической географии / Н. Н. Баранский – М., 1980.
3. Браде И. Районная планировка и разработка схем расселения: опыт и перспективы / И. Браде, Е. Н. Перцик, Д. С. Питерский – М., 2000.
4. Владимиров В. В. Избранные труды 1990-2000 / В. В. Владимиров – М., 2001.
5. Владимиров В. В. Основы районной планировки / В. В. Владимиров, И. А. Фомин – Москва: Высш. шк., 1995.
6. Герасимов И.П. Экологические проблемы в прошлой настоящей и будущей географии мира / И. П. Герасимов – М.: Наука, 1985.
7. Давиденко П. Н. Территориальное планирование, градостроительство и землеустройство в европейских странах (опыт Австрии и Франции) / П. Н. Давиденко // Academia. Архитектура и строительство. – 2003, №1.-С.12-17.

8. Европейская конвенция по ландшафтам (Серия Европейских договоров, № 176) // Сб. правовых актов Совета Европы о сохранении культ, наследия. – Екатеринбург, 2001.
9. Казаков Л. К. Ландшафтоведение с основами ландшафтного планирования / Л. К. Казаков – М.: Издательский центр «Академия», 2007. – 327с.
10. Кандилис Ж. В поисках жизненного пространства / Ж. Кандилис, А. Жосик, М. Эмери // Современная архитектура – 1997, № 4.
11. Керівні принципи сталого просторового розвитку Європейського континенту: матеріали Європейської конференції міністрів відповідальних за регіональне планування (СЕАМАТ), (Гоновер, 7–8 вересня 2000 р.) – Гоновер, 2000. – 39 с.
12. Колбовский Е. Ю. Ландшафтное планирование / Е. Ю.Колбовский – Москва: Издательский центр «Академия», 2008. – 323 с.
13. Колбовский Е. Ю. Ландшафтное планирование и формирование региональных систем особо охраняемых территорий / Е. Ю. Колбовский, В. В. Морозова – Москва – Ярославль: ЯГПУ, 2001.
14. Палеха Ю. М. Использование ГИС–технологий в генеральной схеме планирования территории Украины / Ю. М. Палеха // Материалы IV Международной конференции «Геоинформационные технологии в управлении территориальным развитием». – Ялта, 2001.
15. Перцик Е. Н. Районная планировка. Территориальное планирование / Е. Н. Перцик – Москва: Гардарики, 2006. – 396 с.
16. Позаченюк Е. А. Территориальное планирование / Е. А.Позаченюк – Симферополь: Доля, 2003. – 254 с.
17. Позаченюк Е. А. Экология и градостроительство / Е. А. Позаченюк, А. Н. Рудик – Симферополь: Доля, 2003. – 270 с.
18. Руденко Л. Г. Картографическое обоснование территориального планирования. / Л. Г. Руденко – Киев: Наукова думка, 1984. – 168 с.
19. Саушкин Ю. Г. Экономическая и социальная география: зарождение, становление, проблемы перспективы / Ю. Г. Саушкин // Экономическая и социальная география в СССР. – М., 1987.
20. Топчиев А. Г. В поисках современной парадигмы географии / А. Г. Топчиев // Сб. научных трудов «Новые географические знания и направления исследований». – Киев: ИД «Академпереодика», 2006. – С. 113-118.
21. Топчієв О. Г. Географія в умовах новітньої наукової революції / О. Г. Топчієв // Науково-методичний журнал «Географія» (за сприяння Міністерства освіти і науки України, учасники проекту: Інститут педагогіки АПН України, КМПУ ім. Б. Грінченка), 2006, № 15-16 (67-68) серпень, – С. 33-36.
22. Топчієв О. Г. Загальна методологічна схема геопланування регіону / О. Г. Топчієв // Розвиток тематичної складової інфраструктури геопросторових даних в Україні: Інститут географії НАН України, Зб. наук. праць. – К., 2011. – С. 159-164.
23. Топчієв О. Г. Концепція сталого розвитку і географічна наука. / О. Г. Топчієв // Науково-методичний журнал Географія, 2004, № 23 – С. 2-4.
24. Топчієв О. Г. Парадигми географії і предметна область суспільної географії. / О. Г. Топчієв // Геополитические и географические проблемы Крыма в многовекторном измерении Украины. Материалы Международной научной конференции, посвященной 70-летию географического факультета. – Симферополь: Таврический национальный университет им. В. И. Вернадского, 2004. – С.9-12.
25. Топчієв О. Г. Розвиток предметних представлень географії від землепису до геопланування / О. Г. Топчієв // Ученые записки Таврического национального университета имени В. И. Вернадского. Серия «География». Том 24(63) № 2, часть 1. Симферополь, 2011. – С. 253-259.
26. Топчієв О. Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики / О. Г. Топчієв. – Одеса: Астропринт, 2005. – 631с.

27. Топчієв О. Г. Теоретичні основи регіональної економіки / О. Г. Топчієв. – Київ: Видавництво УАДУ, 2005. – 137 с.
28. Холл П. Городское и региональной планирование: пер с англ. / П. Холл. – Москва: Стройиздат, 1993.
29. Шуйский Ю.Д. Географическая наука в античном мире и в период средневековья / Ю. Д. Шуйский – Одесса: ВМВ, 2008. – 177 с.

Політика оцінювання

- Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Поточний контроль						Модульний контроль	Сума балів
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	30	100
10	15	10	15	10	10		

T1, T2 ... T6 – теми змістових модулів.

Підсумковий контроль за дисципліною – іспит. Іспит складає студент, який виконав усі обов'язкові види робіт, які передбачаються навчальною програмою дисципліни та під час опанування дисципліни набрав 60 і більше балів.

Для студентів, які набрали впродовж семестру сумарно меншу кількість балів, ніж мінімум для іспиту (60) допускається написання реферату за темами лекційних, практичних занять чи самостійної роботи, за які отримана незадовільна оцінка, або перескладання МК, за яку отримана незадовільна оцінка.

Самостійна робота студентів.

Робота студентів складається з самостійного вивчення з певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Самостійна робота (СР) контролюється у вигляді тестів, контрольних робіт, колоквиумів і звітів. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання які вимагають від студента систематичну самостійну роботу.